

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre 8	korona	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Szerkesztőség & Kiadóhivatal:
Megyei: Negyedévre 12	"			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275
Nemzetközi: Negyedévre 20	"			

A magyar nyelv.

dec. 23.

Harminc és néhány esztendeje folyik már a harc a magyarságért és az eredmény még mindig nagyon csekély azokhoz az erőlködésekhez és áldozatokhoz képest, amiket a kormány és a társadalom eddigelé kifejtett.

Mert még mindig vannak Magyarországon egész vidékek, sőt mondhatni országrészek, amelyek konokul ellentállanak a magyarságnak, amelyeknek lakosai ellenséges indulattal viseltetnek nemcsak a magyar nyelv, de maga a magyar nemzet ellen is.

Volt idő, még pedig az Arpád-házi és a választott királyok alatt is, amidőn a magyar nyelv terjesztésével senki sem törődött: amikor, valamint később is, inkább a magyar tanult meg tótul, oláhul, horvátul, csak hogy közlekedhessék a jó vagy rossz szomszédokkal.

Tulajdonképpen csak a városok magyarosodtak meg örvendetes módon s pedig első sorban az ország fővárosa, mert igen jól lehet emlékezni arra az időre, amikor a budai oldalon csupán német és szerb szót lehetett hallani, amikor a pesti Terézvárosban csak németül, a József és Ferencvárosban csupán németül és tótul beszéltek az emberek.

A tót különben általában még most is ponderál, sőt lehet mondani ellenszenves nekik a magyar szó. E sorok írója több esetet hozhatna fel erre.

Igy, ha valamelyik templomban tótul prédikálnak, a magyar vagy német ajku hívek vagy végighallgatják, vagy szép csendben, feltűnés nélkül távoznak, de nem így a tót!

Néhány hét előtt történt csak, hogy egy pozsonyvármegyei tót község temploma szintűlgi megtelt hívekkel. Mise után szószékre lépett a lelkész és magyar prédikációba fogván, magyar nyelven vetett magára keresztet: — Az Atyának, Fiunak és Szentlélek Istennek nevében! — Amint ezt a tótok meghallották, megfordultak és kifelé tódulva, tüntetőleg hagyták el a templomot, ahol azután csupán valami tizen vagy tizenketten maradtak az egyházi szónoklatot végighallgatni.

Hol van a hiba? Miért nem magyarosodnak meg a nem magyar ajku nemzetiségek? Hiszen minden iskolában kötelező a magyar tannyelv? Csak hogy nem így áll a dolog! Nem a magyar tannyelv kötelező, hanem csak a magyar nyelv tanítása. A nem magyar ajku felekezeti iskolákban tehát nem magyarul tanítanak, hanem németül, tótul, oláhul, szerbül. Mert a felekezeti iskolákban úgy kívánja a nép, hogy azon a nyelven tanítsanak, amelyet ő beszél, éppugy, mint ahogy a paptól megköveteli, hogy az ő nyelvén prédikáljon.

A felekezeti iskolák tehát okai annak, hogy a nemzetiségek nem tudnak, nem akarnak megmagyarosodni. Ezek az egyedüli és fő akadályai, hogy a magyarság nem képes terjedni, hogy Magyarország ezredéves fennállása mellett még mindig nem magyar ország.

Sokkal többet használtunk volna tehát a magyarságnak, ha nem a magyar katonai vezényszó miatt döntöttük volna válságos helyzetbe az országot, hanem inkább valamennyi népiskola államosítását követeltük volna!

Dr. H—.

A közművelődésről.

Helyi és országos mozgalmak.

dec. 23.

(kj) A közművelődés terjedése, az általános műveltség foka a nemzeti állam életképességének hőmérője. Az a nép, amely nemzetté való kialakulásának fejlődési folyamatában nem tud beleilleszkedni geográfiai környezetének nálánál esetleg idősebb kulturájába, vagy ezzel lépést tartani nem tud, sőt még talán az erre való törekvés kifejezettségének is híjjával van: elsatnyul és öntudatlanul felemésztddik.

Bennünket, magyarokat különösen közelről érint ez az általános igazság épen azon külön helyzetnél fogva, melyet Európa történetének utóbbi évezredében elfoglaltunk. Nem akarok itt hivatkozni a kezdet kezdetére, — pedig példakép tehetném, — nem akarok kiterjeszkedni a magyar nemzet európai térfoglalásával kapcsolatban egyes, böles királyainknak a helyzet felismeréséből eredt s az itt talált nyugoti kultúra felszívására irányult működésére és intézkedéseire, — csupán azt akarom konstatálni, hogy bármily szerencsésen indultunk is meg, a következő századok szomorú körülményei megakasztották a munkát melynek eredménye a műveltség oly kifejlése lett volna, hogy annak alapján e nemzet szívós életereje a nemzeti állam oly kiépítését eredményezze, aminőre szükségünk van nemcsak érvényesülésünk, de állami életünk szilárdsága szempontjából is.

Ezen, közérzésben gyökerező igazság öntudatlan felismerése rugója mindenkor a művelődés terjesztésére, az általános műveltség emelésére irányuló mozgalmaknak s velők jár majd minden esetben a politikai megerősödés is.

Nálunk ezen irányban többször és különböző korszakokban hatalmas törekvések kitorrését láttuk.

A 19. század munkájának eredménye természetesen nálunk is mint mindenütt az erőteljes műveltségi központ, a metropolis kifejlődése volt.

Amily természetes, époly helyes is ez — egy darabig!

Am bizonyos fokon túl a műveltség egy központba absorbeálva már azon kör művelődésének rovására történik, melynek a főváros a középpontja, — egy szóval a vidék elmarad.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél** légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült **bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.** Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegankint 4 kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatti ceggel legyen ellátva!

J. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz)

Ezen körülménynek tudata szülte meg mindenütt a vidéki kultúregyletek létesítésének eszméjét, a műveltség színvonalának általános kiterjesztésére irányuló törekvést.

Nagy és erőteljes akciót láttunk e tekintetben mindenfelé megindulni, — csak ne feledjük, hogy az ily törekvéseknek nem csupán nemzetiségi vidékeken van missiója.

Epen azért minden — kisebb vidéki központnak is egyformán, lépést tartva kell a maga népének általános műveltségére minden eszközt megragadni.

Példakép teszünk csupán, hogy a nagy német birodalom erős közművelődési munkájában azon — és mondhatom nagy számu város kulturális törekvésére mutatok, amelyek függetlenül, de nem összhang nélkül az új főváros hatalmas munkája mellett oly sikeres és erőteljes működést fejtenek ki, hogy az immár nélkülözhetetlen tényezője a német faj és nyelv hatalmának.

Ha ez így van a példakép felhozott államnál, — kétszeres annak szüksége nálunk.

És érzi ezt a vidék, érzi a központ egyaránt.

S hogy a vidék e tekintetben nem mulasztotta el érvényesülésére a kellő eszközöket felhasználni, élénken mutatja az előbb említett vidéki kultúregyletek, irodalmi társaságok, népkönyvtárak stb. folytonos keletkezése.

Városunk is kivette a munkáját és részt vesz mindazokban a mozgalmakban, melyek a nemzeti megerősödésre vezetnek.

Ezért örvendezünk, valahányszor a közművelődés érdekében egyes vidékek és városok előre törnek s építik a nagy egységes magyarországot, meg a népek versenyében csak a műveltség zászlaja alatt arathat diadalt.

A társadalom büne.

Az állami életnek két fontos tényezője van. Egyik a kormányzati, másik a társadalmi politikai. Kormányzati politikának az ország jogos bírálata alatt áll valahányszor iparunk, kereskedelmünk hiányaival foglalkozunk. Társadalmi politikánk, sajnos, alig foglalkozik e kérdésekkel, pedig ezeket éppen neki kell megoldani. Kincs iparunk, nincs kereskedelmünk: szálló ige. S miközben az egész felelőséget kormányzati politikánkra haritjuk, tétlenül nézzük, hogy a külföld ipara, a külföld kereskedelme uralkodik piacainkon. Bizony nincs iparunk, nincs kereskedelmünk és miért nincs? Mert nincs sem kereskedőnk, sem iparosunk. Nincs pedig azért, mert felfuvalkodott, gögös társadalmi felfogásunk irtózik a munkáskéztől s kalmárnak nevezi a kereskedőt, kivel csak előszobájában tárgyal az „ur.“ Az ötvenholdas, adósságban nyakig uszó, hétszilvafás ember kehes lovai által vontatott ócska batárjában a jövő évi termésre kunyorált előleggel viszi a fiát a gimnáziumba. Nagyságos címet álmodik a csemetének, s jogászt, orvost, de minden esetre urat akar nevelni belőle. S az urfieska legtöbbször csak játszva bukdácsol át az osztályokon. Jól tudja az apja, még jobban anyja, hogy nem képes tanulni a fia, azért a négy osztályt végzett fiút még sem adja iparosnak. Ki égne a szeme szegényében, megfordulna a sírjában nem tudom melyik törekvő öse, ha szurtos kezű, kéréses tenyerű becsületes iparos lenne belőle. Inkább legyen diurnista — s a szegény gyerek körmöl egész életében, álmodozik a multak fényéről, mivel tele-töltötte fejét a papája. Lassankint pedig nehéz viszonyai közepette megundorodik a világtól, önmagától s vagy sikkaszt, vagy csal és élődik embertársain. Ha pedig célt ér, diplomával kezében, mi

lesz belőle? Átka a társadalomnak, stréberje e világnak.

Angliában lordok és pairek iparosok. Vállalataik hire bejárja a nagy világot s neve tiszteletet ébreszt tul a tengeren is. S ezek az acélkirályok, ezek a milliók urai nem kívánnak más címzést, csupán azt, ami mindenkinek kijár, hogy sir; nálunk a legutolsó diurnista ősi címerén esett csorbának tekinti, ha a kávéházban nem szólítják nagyságos urnak. Ha csupán emberi hiúság volna, mit sem érdemelne az egész; azonban sajnos, ez az urhatnamság nálunk rettenetes következményeket teremtett. Ez az urhatnamság teremtette meg nálunk a tisztviselői pályák tultermelését. Nincs a világon sehol annyi állás, mint nálunk. A kataszter végzett urak menedéke volt s mikor aztán a végzett urak kilincselése a kegyelmes urak ajtaján itt is tultermelést teremtett s a végzett urak különösen fogták fel a földet s az istenadta népet, törvényvel korlátozni a menedéket, akkor szerveztek felügyelői állásokat.

Van itt nálunk a szeméttől kezdve minden fogható és nem fogható dologra felügyelőség, segéd- és főbiztos. A selymet, a tejet, a kenyeret, cukrot, a bort, a szarvas- és nem szarvasmarhát, a ló- és marhatenyésztést a földet, azok eltérését és a delejes voltát, az anyakönyvet, a határt, az erdőt, a vizet, mind felügyelők ügyelik fel s őket felülvizsgálók vizsgálják felül. Mert hát kis- és nagydorombi, felső- és alsókapási Kapási Márton kamarási jogcimmal, de földdel nem rendelkező ur nem mehet iparosnak, mert megfordulnak a sírban az ősök.

Iparosnak ki is menne ma? Az a nyomorban sinylódó gyermek, aki négy elemi osztályt csak a tanítási kötelezettség kényszerére alatt képes elvégezni s akire megváltás a műhely jótékony melege. Az iparos már nem adja iparosnak

Mit vegyünk karácsonyra?

Gondok az ünnep előtt.

Karácsony ünnepe tulajdonképpen a gyermekek ünnepe. A nagy városokban lábrakapott fényűző, szanaszét való ajándékozások már elfajzásai a legszebb ünnep örömeinek. Ezek inkább csak hivalkodások, mint a hogyan a temetéseknél már paroxysmusig vitt drága koszorúdisz sem más. (Hány emberen lehetne azzal a pénzzel is segíteni!)

A karácsonynak örüljenek tehát a gyermekek, mi pedig örüljünk a gyermekeknek. A miből az következik, hogy a kis Jézusnak ezen a szent napon senkinek legyen gondja a felnőttekre. Azoknak esekély, vagy semmi ajándék sem jár. Ha jut, jut; de nem jár.

Mivel azonban a cselédek is beletartoznak a „család“ fogalmába és azok is a gazda hatalma alatt állanak: a cselédnek sem szabad kimaradnia a megajándékozottak közül. (Jó lesz azonban számon tartani hogy a rövid lejáratu cselédek, karácsony után, a mikor már az ajándékot megkapják, sietnek még rosszabbak lenni.)

Mindezek szerint a kis Jézusnak csakis a család kebelében akad dolga. A férj és feleség, a gyermekek és a cselédnek tartoznak ezen a napon az ő várományosai közé. Legeslegelőbbben pedig a gyermekek.

Már most hogy ki, mit kapjon?

Franklinnak volt egy pompás gazdasági elve: „Ne végy soha semmit, a mire nincs igazi szükséged“. A ki ezt követni is tudja gazdagemberré is lehet; de elszegényedni nem fog.

Ha az ember írót vesz elő és összeszámítja mindazt, a mit ebben az évben vett, holottan utólag kitetszett, hogy „nem kellett volna semmi“ akkor el fog szörnyedni. Hát ha még tiz esztendőre visszafelé számít!

A karácsonyfa: az kell. Hozzávaló a szent idő fölséges mithoszához. E nélkül a keresztény házban nincs karácsony. (De nincs már az izraelita házakban sem!) A fa legyen szép, csillogó, izlées; de ne tékozló. A gyöngéd kéz fáradozása teszi igazán széppé a karácsonyfát, nem a kárpitos meg a villamlámpa. Ez az utóbbi most nagyon divatos, de ezért mégis csak szebb a viaszgyertyácska a világitó testnél. A villamos fényből menten eltalálja már a 3 esztendő gyermek is, hogy a karácsonyfa csupa csalás. Pedig nem az.

Kapjon pedig minden gyerek olyan valamit, a mi játék is, hasznos is. Ez a korhoz képest különböző. A kiesike gyermeknek csak játék való, de nem törekény, hamar pusztuló, bonyolódott játékok, hanem olyan a mit meg is lehessen nézni „belülről“. Kivált a fiúskának. Ne végződjék ez az szép este gyermek-sirással.

A nagyobbaknak könyv, zsebkés, írószer stb. a legjobb. Ha kevés költsége

van a kis Jézusnak, hozzon ruhát, cipőt, sapkát, koresolyát, ennivalót. A nagyoknak pedig csakis hasznos dolgokat. A szülőknél végül egy-egy hiányzó butordarabot, képet a falra, könyvet a könyvespolcra, szőnyeget a padlóra, ezüst eszközt vagy edényt az asztalra. És így tovább.

De még a gazdag ember se dobálja ki a pénzt haszontalanságokra.

Az egész titok ime két részből áll: 1. Kilesni, hogy kinek mire van szüksége? 2. Hogy pénze is legyen az embernek hozzá. A két titok közül az utóbbi a nagyobb.

A külső rokonságnak, atyafinak, barátoknak stb. nem jár semmi. De az nem baj, ha kapnak. Csak sokat ne. Elég egy-egy emlékdarab, főképp könyv.

Ha pedig eszünkbe jut, hogy valaki nekünk viszonzatlan szívességet tett az esztendőben, ne sajnáljunk az ő karácsonyfájáról is megemlékezni. Az ilyen nagyon jól esik az embereknek, kivált ha néhány üveg pezsgő.

Egyébiránt tudjuk, hogy mindez csak szürke elmélet. A legtöbb ember azért mégis csak képtelen hiábavalóságokat fog összevásárolni.

Legtöbbit mindenesetre a szeretet és a türelmesség ér a családban. Ez azonban olyan drága portéka, hogy azt a boltban nem árulják. Különben ez nem is a karácsonyfára való, hanem mindennapi használatra.

BORSY CZUKRÁSZDA

ajánlja valódi pozsonyi diós és mákos patkóit, saját gyártmányu finom teásüteményeit és cukorkáit friss és nagy választékban.

a saját fiát. Így vagyunk a kereskedői pályával is. A kereskedelmet végzett ifjú inkább irnoknak megy, semmint a pudli elé álljon. Mióta katonai iskoláink vannak, csörgő kardról, aranyos attiláról álmodunk. A drága fiunk hadnagy lesz, milliós feleséget kap s visszaállítja a régi udvarház leomlott nemesi címerét.

Ugyeljünk, évente 400 pezsgőző, wistező, zongorázó tiszthelyettest és hadnagyot termelünk.

Leányainkkal nem szerencsésebb a helyzet. Ahelyett, hogy tanulnának sütni, varrni, főzni s leányábrándjaik az egyszerű, becsületes, erős férfi által alapítandó családi élet eszménye körül forognának, hogy igazi jó anya, jó feleség válják belőlük, tolnak a tudományos pályára. A család utolsó garasát, utolsó vánkását adja oda, hogy diplomát kapjon a kisasszony. A leány befekszik a tudomány mysteriumába, esztetikát, irodalmat, filozófiát, logikát, öltözködést, házberendezést tanul, igényei kifejlődnek annyira, hogy ő már más világban él, más alakról álmodik. Az anyaság és feleség fogalmát csupán Colimberti kalapjaival, Monaszterli kosztümjével s fogadó napokkal tudja összeegyeztetni. Az iskola padjain szőtt ábrándok keserű valóra válnak. Az utolsó vánkos árán diplomát szerzett leány édes álmából iszonyu jelenre ébred. Nincs állás, mert tultermelés van mindenütt. Beáll a szükség! A hosszú tanulás alatt kimerült a család. Az éveken keresztül fehér kaecóit újított diplomás kisasszony átka lesz a családjának. Mit tegyen? Az éhség rossz tanácsadó. Dolgozni ilyen kezekkel nem lehet. Férjhez menni? Ki venné el, hisz semmije sincs. Az iparosnak csak teher. Jön a lejtő — s a körutak gázlámpái körül egy fehér ruhával több jelenik meg az éjben. Gondolkodjunk csak ezek felett. Nem a kormányzati politika bünei ezek, hanem a társadalméi. Félre az urhatnamsággal. Dolgozzunk, a munka nemesít. S ha iparunk, kereskedelmünk van, akkor megteremthetjük a független Magyarországot — mindannyiunk édes, boldog álmát.

Papp Ferenc.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, dec. 22.

Mára ismét a két ujoncjavaslat van kitűzve és mára remélik az ujonclétszám-ról szóló törvényjavaslat általános vitájának befejezését.

Lassan gyülekeznek a honatyák, még lassabban a karzat. Ugy látszik, nagyon megcsappant az érdeklődés az obstrukció iránt, hogy még végső sóhaj-tását ellesni sem jön közönség.

A képviselők késedelmezése miatt Jakabffy alelnök, aki ma az elnöki széket elfoglalja, csak háromnegyed tizenegykor nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv felolvasása, irományok előterjesztése zavartalanul, vita nélkül perog le s már-már reményre fakadnak a bizakodók, hogy egész esendben és simán fog elmúlni az utálatos vita befejezése, a mikor a jegyző kiáltja Ráth Endre nevét s a Kossuth-párt ifjú tagja feláll, hogy

mint az utolsó szónoka az általános vitának beszéljen.

Az utolsó szónok.

Ráth Endre: Röviden szólok csak fel. Mint a Kossuth-párt tagja aláveti magát pártja határozatának. Csak az ujoncjavaslatok ellen való tárgyi kifogásait adja elő és a honvédelminiszter figyelmét irányítja Erdély felé, a hová katonai nevelő intézetet kellene elhelyezni. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök: Szólásra senki sincs több följegyezve. Kíván-e valeki még a napirendhez szólni? — Senki. — Akkor a vitát bezárom.

Az első stációra tehát elérkeztünk. A jobboldal éljenzésbe tör, a Szederkényi-párt embere nem mozdul.

A honvédelminiszter zárószava.

Nyíry Sándor honvédelminiszter: Az egyes megjegyzésekre s a vita során elhangzott észrevételekre reflektálni óhajtok. A mi Ráth Endre figyelmeztetését illeti, azt megvalósítani szólnak is óhaja. Biztosítja az egész Házat, hogy nincs számottevő tagja a véderőnek, a ki nem élne abban a meggyőződésben, hogy a hadsereg a köznek szeretetében áll és szülő nagyon kéri a Házat, támogassák őt abban a törekvésében, hogy a katonaságot mentül közelebb hozza a polgári társadalomhoz. (Élénk általános helyeslés.) A maga részéről mindent megtesz majd, hogy semmiféle felekezeti vagy nemzetiségi surlódások a hadseregben ne legyenek. (Általános élénk helyeslés.) Polemizál azután az egyes szónokokkal és cáfolja a hamis adatokon alapuló megjegyzéseket, így Lengyel Zoltán adatait a magyar tiszteknek magyar ezredékbe való helyezéséről, az pedig egyszerűen ráfogás, hogy a katonai hatóság száz magyar honos tisztet rábírt, hogy osztrák honossá legyen. Ellenben az igaz, hogy 1902-ben 44 magyarhonos tiszt önként — mert hisz ebbe katonai hatóság bele nem avatkozhatik — osztrák állampolgárrá lett, de ugyanakkor 45 osztrák tiszt kérte és kapta meg a magyar honosságot. Tehát még nyertünk egy embert.

A póttartalékosok igénybevételéről a következőket mondja. Ujoncok nincsenek megszavazva s ha most rögtön meg is szavazzák, március közepe előtt bajosan lehet őket bevonnai, de még akkor is a legkezdetelegesebb kiképzés is egy időbe beletelik. Tekintve pedig azt, hogy a balkán szigeten olyanok a zavarok, hogy készen kell lennünk mindenre a hadsereget nem lehetett így hagyni s a hadvezetőség nem veheti magára a felelősséget, hogy az egész 1903-iki ujonclétszám pótlásáról ne gondoskodják. (Élénk helyeslés jobbról.) Avagy hagyjuk harképességében meggyöngyülve a hadsereget és várjuk, míg a szomszédból a lángok ide átsapnak? Szóló bevallja, hogy a hadvezetőség nagyon idegenkedett a póttartalék behívásától, de nincs mód rája. Szóló figyelmeztette egy hónappal ezelőtt a Házat minden bekövetkező bajokra, ha akkor meghallgatták volna, akkor most a póttartalékosok behívására nem volna szükség. (Ugy van jobbról.)

Es az urak a tuloldalán még most is folytatják ezt az obstrukciót! Pedig ez nem esekély dolog: 40.000 póttartalékos behívása, ezeknek 70 százaléka család-

apa és ilyen óriási munkaerőt kell ime hivatásától visszatartani, mert az ország elsőrendű érdekei megkövetelik. A kormány mindent, a mi enyhítő, meg akart tenni és ezért csak fegyvergyakorlatra hívták egybe a póttartalék három legfiatalabb évfolyamát s ezeket mindaddig igénybe kell vennie, míg az 1903-iki ujoncok be nem vonulnak. Mentül tovább buzzák az ujoncjavaslatok megszavazását annál tovább kell a póttartalékokat behívni. Az őszi szabadságolások is megvannak fenyegetve, még nem mondhatja szülő pozitíve, de azt hiszi az altiszteket tovább kell majd pár héttel benntartani. Ime az obstrukciónak gyönyörű eredménye. (Zaj a Szederkényi párt padjain, zajos ugyanazás jobbról.) Egy újabb közreható tényező arra, hogy e fegyver alkalmazhatatlanságát bizonyítsa. A közvélemény élénken el is itéli az egész obstrukciót immár, csak az a pár ember a ki folytatja, úz struce politikát, nem akarja meghallani, a mit a közvélemény most mond. Rámutat az obstrukció minden téren okozott kárait. Magyarországon az obstrukció alkalmazása a legveszedelmesebb fegyver. Most hátha akadnak majd olyanok, a kik a szentnek tartott árameszme ellen akarnak az obstrukció fegyverével élni. nem a tuloldal urai lesznek-e az első, a kik a házszabályok megszigorítását kérik? (Tiltakozás a Szederkényi párt padjairól.)

Beszéde végén kéri a házat, hogy az ellenindítványok elvetésével szavazza meg a javaslatot. Holló ellenindítványára tesz ezután egy pár szúrós megjegyzést és ismételten kéri a házat, hogy sürgősen szavazza meg a javaslatot. (Zajos tetszés és éljenzés jobbról.)

Az előadó zárószava.

Münnich Aurél előadó mondja el ezután néhány megjegyzését. Konstatálja, hogy a javaslat tulajdonképpen meg sem volt támadva, mert hiszen ez formális javaslat. A mi ellenorgumentumot felhozta, arra szóló a vita során rögtön megtette megjegyzéseit. A honvédelminiszter mostani nagyhatású beszéde után fölösleges, hogy a maga részéről is bármiféle reflexióba boesátkozik. Csatlakozik a honvédelminiszter által előadottakhoz s kéri a házat, szavazza meg sürgősen a javaslatokat. (Helyeslés jobbról.)

Személyes ügy.

Polonyi Géza személyes kérdésben kér szót részint, hogy feleljen arra a válasza, a mit gróf Apponyi Albert szólnak szombati beszédére adott és hogy reflektáljon azért arra az elnöki rendutasításra a melyet tegnap kapott egy a szombati beszédében foglalt kifejezésért. Elmondja újra azt, a mit mult-kori felszólalása alkalmat adott. Közben izgalmas közbeszólásokat váltanak **Szatmári Mór** és **Szluka István**. Polonyi erre felolvassa a Magyarország című lapnak egy sértő cikkét. Itt meg Kaas Ivor kiáltoz folyton közbe, s nagy zaj, zugás az egész baloldalán. Polonyi pedig Kaas ellen fordult támadásával, majd kijelenti, hogy a nemzet közvéleménye a bírása a függetlenségi pártnak. A ki árulást, udvaroncságot olvas rá Kossuth Ferencere, álljon ki, bizonyítsa be, különben ad-personam is rágalmazónak tekinti. — Felveti azt az eshetőséget, hogy Apponyi lett volna a miniszterelnök. Nos

Karácsonyi ajándéktárgyak

egyedüli uagyválasztékban u. m.: esinos kivitelű családiboboz levélpapírok, ugyanazok kézfestésű selyembobozokban. írómappák, asztali tentatariók és írókészletek, levelező-lap-albumok a legolcsóbb árakban.

PONGRÁCZ GÉZA papirgyári raktárában, Debrecen, Bika-szálloda mellett.

többet Tiszánál ő sem hozhatott volna, a magyar vezényszót ő se hozta volna meg. Apponyi megjegyzésére térve kijelenti, hogy nem mondotta azt, mintha Apponyi az obstrukciót támogatta volna, de az ő személye mindenesetre nagy biztosíték volt az ő szemükben különösen ama kijelentése után, hogy az elnöki székét exlexes feloszlatás esetén is megtartaná. Polonyi ezután ismét Kaas ellen fordul és cikkét boncolgatja, végül követelve, hogy a Kossuth pártnak abban foglalt gyanúsítását bizonyítsák, különben ezt hitvány rágalomnak kell tekinteni. (Tetszés a bal és jobboldalon.)

Az elnök: A Polonyi tegnapi utólagos rendreutasítására tesz egy pár megjegyzést.

Okolicsányi László: Személyes kérdésben reflektál Polonyi néhány megjegyzésére.

Báró Kaas Ivor: Szintén reflektál Polonyi felszólalására és magyarázza a súlyosan félremagyarázott cikket. Ha tényleg megokoltságáról volna szó, azt nyíltan ki is mondaná.

Holló Lajos, a harmadik a ki személyes kérdésben Polonyi szavaira reflektál. Szóló és hívei folytatni akarják a harcot. A mi a támadásokat illeti, Polonyi is tudhatja, hogy annak mindenki ki van téve.

Az elnök erre tíz percre felfüggeszti az ülést.

Hellebronth után

Berzeviczy Albert miniszter határos rövid beszédben visszautasította Olaynak tegnapi Kaas Ivor mentelmi ügyénél az egyetemi tanácsra tett kijelentését, mire az ülés 3 óra 10 perckor véget ért. Holnap folytatják a vitát.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A vármegyei képviselőválasztók száma.** Rásó Gyula vármegyei alispán elnökle a vármegye központi választmánya most hitelesítette a vármegye 4 képviselő választó kerületének választói névjegyzékét az 1904-ik évre. E szerint a 4 kerületben a képviselő választásra jogosultak száma összesen: 10590-ban van végleg megállapítva.

× **Tanácsülés.** A város tanácsa holnap esütörtökön délelőtt Kovács József polgármester elnökle alatt a városháza kistanácsstermében az egybegyűlt folyó ügyek elintézése végett tanácsulást tart.

× **Helypénz-szabályzat.** Ismeretes, hogy a város tanácsa már régebben foglalkozik a piaci helypénz eddigi szabályzatának célszerűbb módosításával. Ugy látszik, hogy a dolog már közel jár a megvalósuláshoz, mert a tanács már régebben átirta az ipartestülethez, melyben felszólítja a piaci helypénzszedési szabályzat tanulmányozása mellett, arra való véleménye nyilvánítására is. Mint-hogy e szabályzat célszerűsége legfőbb és közvetlen érdeke is az ipartestület tagjainak, a szabályzat tárgyalását az ipartestület erre kiküldött bizottsága Tóth Kálmán ipartestületi jegyző vezetése mellett tegnapi délután 3 órakor már meg is kezdte.

EGYHAZ és ISKOLA.

Karácsonyfa ünnepélyek. Küszöbön az emberiség legszebb ünnepe a szeretet napja, karácsony! Csoda-e, ha a társadalom szíve annyi nyomor és nélkülözés látásán e hideg, decemberi időben gyorsabban dobog és jobban is hevül a szeretet gyakorlására. A siketnémák iskolájában a közelgő ünnep alkalmából e hó 23-án délután 4 órakor, az ág. ev. elemi iskolák növendékel részére pedig az egyház által rendezett karácsonyfa ünnep szintúgy 23-án délután 4 órakor lesz. Mindkét ünnepre szívesen látja az intézetek vezetősége a nagy közönséget is.

A kereskedelmi iskola ifjusága II-ik Rákóczi Ferenc emlékére szép ünnepet rendezett. Az ünnep kimagasló pontjai voltak: Sz. Grósz József emlékbzszéde, mely telve volt tüzzel, lelkesedéssel. Azután Hegedüs Gyula szavalt nagy tetszés mellett, majd Eichorn Oszkár felolvasta Rákóczi emléke című munkáját, melyben élénken festette Rákóci korát, majd beszélt a jelenről, Rákóci hamvairól: A lélek — mondja — itt lebeg közöttünk, miért ne nyugodjanak hát a hamvak is a szent anyaföldben. — Debreceni Gyula szavalt közvetlen hatással. Az énekszámok mind igen sikerültek. Fried Samu Sz. Grósz József Rákóczi sirján című költeményét szavaltta el nagy sikerrel. Ugy a szavalót, mint a szerzőt lelkesen megélték.

IRODALOM.

(*) **Közgazdaság.** Grünwald József kereskedelmi, ipar és mezőgazdasági heti lapjának, a *Közgazdaság*-nak tegnapi már megjelent az első száma, változatos, gazdag tartalommal, a Csokonai nyomdajizlésű kiállításában. A *Közgazdaság* igen élénk, tartalmas szaklap, a minőre itt szükség van. Kívánjuk, hogy oly sok meddő kísérlet után Grünwald Józsefnek sikerüljön a debreceni kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági érdekek kielégítésére alkalmas hetilap fennállítását biztosítani. Grünwald hivatott ilyen lap szerkesztésére, a *Közgazdaság* első száma kitűnő. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. — Előfizetési ára negyedévre 3 korona.

E G Y L E T.

Meghívó. A siketnémák számára az iskolát fenntartó egyesület ma d. u. 4 órakor karácsonyfa ünnepély rendez, melyen minden érdeklődő emberbarátot az elnökség szívesen lát. Az egyesület tisztikara, igazgató-tanácsa és az egyesület t. tagjait pedig megjelenésre kéri. Az ünnepélyt az Iskola helyiségében (Csapó utca 35.) tartják meg.

Az Iparos ifjak önképző egyesülete e hó 27-én d. u. 4 órakor az Iparos Otthon disztermében Rákóczi ünnepélyt rendez a következő műsorral. 1. Zene, Kuruc nóták Rácz Károly és zenekara. 2. Szavalat. Czinka Panna a Rodostóban.

Grünfeld J. 3. Felolvasás. Rákóczi ifjusága. Thaly Kálmán után írta és felolvassa Dr. Kőrösi Kálmán, 4. Kuruc nóták. Eneki Nagy András. 5. Rákóczi kesergő és induló, Rácz Károlytól.

H I R E K.

Naptár. Szerda, december 23. Róm. kath. Viktoria, prot. Viktoria, görg. (december 10.) Menna, zsidó: Tebeth. Nap. kel. 7 óra 32 p. — nyugszik: 3 óra 55 p. Hold kel 9 óra 59 p. reggel. nyugszik 8 óra 37 p. este. Hold a föld távolban 11 órakor délelőtt. A nap a bak jegybe lép 1 óra 21 perckor éjjel. Télkezdet.

Domahidy főispán Debrecenben.

— dec. 23.

Dr. Domahidy Elemér kinevezése Debrecen sz. kir. város és Hajdúvármegye főispánjává, mint nekünk jelentik, minden valószínűség szerint a hivatalos lap mai számában fog megjelenni.

Abban az esetben ha a Budapesti Közlöny reggeli száma közli a legfelsőbb királyi kéziratot, a főispán még a mai nap folyamán Debrecenbe érkezik és elfoglalja állását.

Domahidy főispán ezuttal csak rövid ideig marad Debrecenben és az ünnepek után tér vissza ismét, hogy a főispán hivatali ügyeinek rendes intézését átvegye.

Domahidy Elemér ünnepies főispáni beigtatása, az eddigi megállapodás szerint, 1904 január 12-én lesz.

Az új főispán akkor székfoglaló beszédében részletesen ki fogja fejteni azokat az elveket, melyeknek alapján a két törvényhatóságot mint a kormányhatalom hivatalos képviselője kormányozni kívánja.

A legilletékesebb forrásból vett értesülésünk szerint Domahidy Elemér főispáni működésének előrajza nyílt, őszinte és hű képe lesz a főispán békés szellemének, igazság-szeretetének és határozott nemzeti irányzatának, melynek legfőbb célja az, hogy a közigazgatás kifogástalan működését biztosítsa, a város, a megye s a haza általános érdekeinek kielégítésére a lakosság békés együttműködését elősegítse s e két törvényhatóság közművelődési, társadalmi és közéleti fejlődését megerősítse.

Domahidy főispánnak politikai, közigazgatási irányzata és szelleme már a Széll kormány és Széll Kálmán volt miniszterelnök helyeslésével találkozott és a midőn Tisza István gróf személyes bizalmából állását itt elfoglalja, semmi oka sincs, hogy multját

Ujj kész női és gyermek ruha üzlet.

Alánlja a legolesőbb kész női ruháit, u. m. kész alj-bluzzal együtt 2 frttól fejjebb. Kosztümök posztóból 4 frttól fejjebb. Gyermekekről 50 krtól, Bluzok 60 krtól, Reform schlafrokk 2.20 krtól, a legujabb divatu selyem bluzok minden fogadható árban nagy választékban kaphatók.

Vizvári L. E. és Társa cég
Simonffy-utca 2.

eddig vallott meggyőződését megtagadja, sőt ellenkezőleg éppen ezen az alapon reméli, hogy a két törvényhatóság összes tényezői támogatni fogják őt törekvéseiben és munkásságában.

Kubelik diadalai.

— dec. 23.

Kubelik János, debreceni polgár, akit az angolok a nagy hegedűsnek neveznek, the great violinist, a karácsonyi ünnepeket köztünk tölti, kedves családi körben. Mint minden igazi művész és tudós, úgy ő is kitűnik egyszerűségével és szerénységével, az üres hiuság és a nagy világi fény nem vakította el. Utolsó itt léte alkalmával maga beszélte el, hogy verseny körútjaiban sok ajándékokkal lepték meg és sok kitüntetésben részesült, de legbecesebb az a két dollár, amit chicágói hangversenye alkalmával egyszerű munkástól kapott s amit befoglalva azóta mindig magával hord erekléként. A hangverseny után, a hol többször megújrazták játékát és körülbelül tíz ezer ember volt jelen, oda lépett hozzá az az egyszerű munkás s azt mondta, az utolsó két dolláromat áldoztam föl, de boldog vagyok, hogy végig hallgattam játékát.

Erdemes följegyezni, hogy Kubelik mindig kiváló figyelem tárgya volt a gyöngéd nemnek, még pedig nemesak nőtlen korában, hanem még most is. Mint egy londoni lap írja, minden ország nőinek ő valóságos ideálja és mint a félénk barát, a kedvelt színész és a testőrtiszt, úgy Kubelik is már régóta a szép nem gyöngéd üldözésének áldozata. Csodálatos, hogy házassága nem hatott ijesztően tisztelőire, sőt úgy tetszik, még nagyobb merészségre sarkalta. Kubelik nevetett, mint egy iskolás fiú, amikor e tárgyról kérdést intéztek hozzá. „A nők mindig nagyon kegyesek voltak irányomban”, mondta ő, s nem mind igaz, amit az újságok erről irtak, sok esett meg, amiről említés sincsen téve, Virágot, tüt, gyűrűt, gyémántot és sok ajándékot küldenek s újra meg újra kell a nőknek játszanom. Tudva lévő dolog, hogy vidéki városkából való vagyok, nagyon szorgalmasan tanultam s nagyon kevés nővel találkoztam. Azért nagyon nagy zavarban voltam, mikor először ismerkedtem, de idővel mindenhez hozzászokunk. A nő minden országban egyforma. — „És melyik országban a leg-hamiskásabbak?” „Hamiskások?” mondta feddően, „azt nem gondolom.” „Nos hát a legtölgőbbek a figyelmességben?” „Azt tartom, hogy az amerikai nők a legmerészebbek. Brooklynban voltam

igen nagy zavarban. A hangversenyben sokat játszottam, sokszor megújraztak, de egyáltalában nem akartak elereszteni, körülfogtak s megragadtak és végre mikor kiszabadultam, kabátom el volt tépve, jócska darabot elvittek belőle. Nem tudom, miért tették, talán véletlenség, talán emlékül vitték el, de bármiként volt is, kabátom el volt tépve — szolt sajnálkozva — „pedig ujdónatuj volt...”

Változások a főispánok közt.

(öt kinevezés)

dec. 23.

A főispánok sorában legutóbb beállott változásokat legközelebb ujjabbak követik.

A mint a fővárosi tudósítónk táviratozza, a hivatalos lap legközelebbi száma a következő fölmentéseket és kinevezéseket fogja közölni:

Kramolin Viktor dr. Nyitra vármegye,

Hagara Viktor Bereg vármegye és Jankovits László Zalavármegye főispánjának állásuktól való fölmentését. Ugyanekkor közölni fogja a hivatalos lap:

Thuróczy Vilmosnak Nyitra vármegye,

Beóthy Pálnak Bereg vármegye, Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselőnek Zalavármegye,

Domahidy Elemér országgyűlési képviselőnek Hajdúvármegye és Debrecen város és

Perényi Zsigmond báró országgyűlési képviselőnek Mármaros vármegye főispánjává történt kinevezését.

Az ujjabb kinevezések révén három mandátum üresedik meg a képviselőházban.

De egyéb főispánváltás híre is érkezik. Székesfehérvárról jelentik, hogy ott elterjedt hírek szerint báró Fiath Pál főispán lemondani szándékozik állásáról. Helyére gróf Széchenyi Viktort emlegetik.

* **Wolafka püspök a szegény gyermekeknek.** Dr. Wolafka Nándor püspök, mint minden évben, az idén is 400 koronát adományozott a róm. kath. iskolákba járó szegény gyermekek felruházására. Az Urnak ad kölcsön, a ki a szegényen könyörül. Az az Ur jutalmazza meg a jószívű főpásztort.

Gépkocsi a kisvasuton. Most, hogy a helyi érdekű vasut igazgatósága azon határozatot hozta, hogy az eddigi gőzkocsi járatokat beszünteti s helyettük gépkocsikat fog 5 percnként járni, felmerült az a terv, sőt már el is hatá-

rozódott, hogy a lóvasutat meg az így kimustrált gőzkocsikkal fogja pótolni.

* **Különös esztendő.** A ki ráér arra, hogy ilyesmin törje a fejét, annak bőséges alkalmat adhat a fejtörésre az a furesa dolog, hogy a mostani 1903. esztendőben *nincs legrövidebb nap.* — Könnyen fejtik meg a dolgot a csillagászok, a kik még azt is megmondják, hogy hány esztendőnként ismétlődik ez a különös eset. A laikusok úgy tudják, hogy minden évben van egy leghosszabb és egy legrövidebb nap. Már most hogyan lehetséges az, hogy ebben az évben nem lesz egy legrövidebb nap? Ugy, hogy nem egy — de két legrövidebb nap van. A legrövidebb nap a téli napforduláskor akkor van, a mikor a nap a Bak-téritő körét eléri és ismét északnak az egyenlítő felé fordul. Ez az idén december 22-ike és 23-ika közötti éjjelen éppen éjfélkor volt, a minek az a következtése, hogy mind a két nap napfölkeltétől napnyugtáig számítva, a tegnapi és a mai nap egyenlő hosszú. A tétel tehát, hogy a tél december 23-án kezdődik, teljesen helyes, sőt a mostani évben még helyesebb, mint máskor. Ha nem a közönséges polgári kalendárium szerint számítanók az évet, hanem a csillagászok éve szerint, akkor december 23-án éjfélkor üdvözölhetnök egymást ezzel a köszöntéssel: Boldog újévet!

* **A kegyesrendiek ünnepe.** A kegyesrendieknek világszerte nagy ünnepük volt tegnap. Ekkor vette ugyanis kezdetét Rómában boldog Pirotti Pompilius rendtárs szenttéavatási perc. Ebből az alkalomból a mi kegyesrendieink is Veniszetét tartottak d. e. 10 órakor a helybeli plébánia templomban, melyen megjelent a tanári kar teljes számban és az ifjuság. Itt említjük fel, hogy az új szentnek két ereklyéjét birja a debreceni templom: Van egy darab csontja és egy foszlány a ruhájából.

* **Felmentés és kinevezés.** A m. kir. kir. földmívelésügyi miniszter Kurz Ferenc ideiglenes állategészségügyi felügyelőt itteni teendői alól felmentette és helyére állategészségügyi felügyelőnek Tóth József főállatorvost nevezte ki.

* **A két Szabó gyerek felruházására** a II. ker. rendőrkapitánysághoz a mai napon a következő adományok érkeztek: Theil Paula 22 fill., Lusztig Károly 1 K. Szegál Zsigmond 40 fill. Kertész Sándorné 1 K. Mátyás, az Emke kávéház pincére 3 K. Forgács Károlyné 2 K. N. N. 2 K. Éva Péter 1 K. dr. K. Gy. 4 K. Kiss Adolfné 1 K. Balyánci Gábor 20 fill. Junger Salamon 20 fill. Laczkó Lajos 20 fill. Juhász Imre 20 fill. Kovács János 20 fill. Szarvas Imre 20 fill. Összesen 16 K. 82 fill. — Ezekon kívül Kereskényi István cipész mester az egyik gyermeknek egy pár cipő ingyen csinálását elvállalta. Mindezen adományokért

Telefon.

Hrabécy Antal

Telefon.

2.

fehérnemű-gőzmosó és vasaló intézete.

Finom munka.

Széchenyi-utca 42.

Szüjítő kocsi.

az adakozóknak köszönését fejezi ki és a két árva felruházására további adományokat is elfogad a II. ker. rendőrkapitányság.

* **Gyűlés az ipartestületnél.** A városi helypénzszabályzat tárgyalását, tegnap kezdték meg az ipartestületnél. — Nagy számban jelentek meg a választmány tagjai s azonkívül érdeklődő iparosok közül többen voltak a gyűlésen. Végleges határozatot a ma délutáni folytatólagos gyűlésen hoznak.

* **A népkonyha megnyitása.** Ma déli 12 órakor nyitja meg megfelelő ünnepséggel a helybeli jótékony négyelet a felügyelete alatt álló népkonyhát a Kovács-féle kaszárnya helyiségében. A népkonyha mai megnyitását Veressné Szathmáry Teréz urasszonnyal az élén képviselve lesz a négyelet is tagjainak nagyobb számával. A város nevében Oláh Károly városi közművelődési tanácsos fogja a népkonyhát nagyobb beszéd kíséretében megnyitni, ki egyúttal a népkonyha felett a város felügyeleti és ellenőrzési teendőit is ellátja. A négyelet nevében annak ékes szavú és tollu titkára Konez Ákos v. tanácsos tart megnyitó beszédet. Az étel kiosztása mindenkor háromnegyed 12 órakor történik. Tekintettel pedig arra, hogy ezen épületben van a siketnéma iskola is, hogy annak tanítása ne zavartassék, a népkonyhába való járásra külön ajtót nyitottak a helyiséghez és pedig a Burgundia-utca felől. A népkonyhát igénybe vevők tehát ezen ajtón át járjanak be oda. A mai ünnepélyes megnyitásra a négyelet egyébként szívesen várja a nagyközönséget.

* **Gyanus haláleset.** Gálfalui Mártonnak alig 2 hetes gyermeke hirtelen meghalt. A halál gyanus körülmények közt következett be úgy hogy elrendelték a holttest orvosi megvizsgálását. A orvos a fulladást állapította meg, a miért a rendőrség megindította a nyomozást, hogy nem terhel e valakit felelősség a kis gyermek haláláért. A hullát a közoktatószobába szállították a boncolás mezejére végelt.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap bejelentették az alábbi haláleseteket. Bihari János ev. ref. 4 hónapos. Gálfalui Ferenc róm. kath. 2 hetes. Nagy Erzsébet ev. ref. 2 éves.

* **Rákóczi-ünnep Versecen.** A verseci magy. kir. állami főreáliskola tanári testülete és ifjúsága vasárnap délelőtt Rákóczi-ünnepet rendezett, a melyen megjelent a város közönségének színe-java. Az ifjúsági ének- és zenekar kuruc dalokat adott elő s több ifju szavalt. Az ünnepi beszédet Perjessy Lajos főreáliskolai tanár mondott. Az ünnep jövedelméből 160 koronát küldtek a Rákóczi-szoboralapnak. Dicséretére szolgál ez mind a szép nemzeti missziót teljesítő főreáliskolának, mind pedig Versec polgárságának.

* **Alfonz király házassága.** Madridból jelentik, hogy a Liberal hire szerint arról van szó, hogy Alfonz király elveszi Mária de la Pas infánsnőt, XII. Alfonz király nővérének leányát. Mária de la Pas infánsnő — hir szerint — január elején érkezik Madridba.

* **Földmunka a katonai lövőházban.** A temesvári 7-ik hadtestparancsnoksága értesíti a vállalkozókat, hogy a debreceni Nagyerdőn létező katonai lövőházban elkészítendő 16 885 korona értékű földmunka és 200 korona ácsmunka elkészítésének elvállalására 1904 évi január

2-iki lejáratlalt önkéntes árlejtést hirdet. A feltételek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

* **Vilmos császár ajándéka.** Berlinből jelenti tudósítónk: Vilmos császár ajándékkal készül meglepni Ferenc Ferdinánd főherceget. Az ajándék egy sorozat fénykép felvétel a Zehdeniki erdőterületen tanyázó magyar szarvasokról. A felvételt az értékes állatokról a császár jelenlétében egy Zehdeniki fényképész készíti.

* **A királygyilkosok visszavonulása.** Belgrádból távirják, hogy Péter királynak sikerült Masin ezredest megnyernie arra, hogy az összeesküvőket csendes visszavonulásra bírja. Masin ezredes ugynevezett politikai tea-estélyeket rendez, a melyekre az összeesküvőket egyenként meghívja, szívókre kötvén, hogy a honfiúi önfeláldozásnak második erdőpróbájáról van szó, a mely dicsőségre nem marad mögötte a június 11-iki cselekedetnek. A külföld állásfoglalása — ugymond — magköveteli, hogy a királygyilkosok legalább időlegesen megváljanak domináló állásaiktól és Szerbia végrehalására bekövetkezendő konszolidációjának akadályt utjába ne gördítsenek. Masin missziója hir szerint sikerrel járt. Nagy hatással volt a királygyilkosok elhatározására Péter királynak az a leplezetlen fenyegetése, hogy előre nem látható bonyodalmak esetére lemond a trónról fia javára.

* **Tolvaj lakótárs.** Nagy Sándor és Szatmári Lajos együtt laktak az Eötvös-utca 73. szám alatt. Tegnap Nagy nem volt otthon s mikor haza ment, a ládjából kiányzott a megtakarított pénze. A károsult a lopást bejelentette a rendőrségen, a hol a nyomozást elrendelték. A tolvajt hamarosan el is csípték Szatmári Lajos személyében, ki a lopást beismerte. Szatmárit a rendőrség letartóztatta.

* **A magyar zsidók statisztikája.** Magyarország területén az 1900-iki statisztikai kimutatás szerint 831.162 zsidó lakik s így az összes lakosságnak 4,4 százalékát adják. Az ország 63 megyéje közül 34-ben csökkent, 21-ben emelkedett, 8-ban pedig változatlanul maradt a számuk. A csökkenés leginkább ama megyékre esik, amelyekben tótok laknak, az emelkedés pedig az erdélyi megyékre. Ha a községeket nézzük, 91-et találunk olyat, amelyben a zsidóság száma az ezret meghaladja. Első helyen természetesen Budapest áll, a hol a zsidók száma 168.985. Itt a lakosságnak 23,4 százalékát teszik, tehát majdnem negyedrészt. Második helyen Nagyvárad következik 12.294 zsidóval. Ezután már nagyobb esés áll be, mert a harmadik helyet elfoglaló Miskolcon már csak 8'051-en vannak. Hét ezernél több található Ujpesten és Pozsonyban, 6.000-nél pedig Munkácson, Máramaros-Szigeten, Debrecenben és Aradon. Számuk Temesvárott, Szegeden, Szatmáron és Kassán 5.000-en felül áll. Sátorlajuhelyen, Kolozsvárott és Ungváron jóval meghaladják a 4 ezret. — Olyan község, amelyben 3 ezernél több zsidó lakik, hét van. Es pedig Pécs, Nagykanizsa, Nyitra, Győr, Pápa, Szabadka és Nyiregyháza. A legutolsó község, ahol ezernél csak négygyel él több zsidó, Visóoroszi. Az persze, hogy az illető községekben a lakosság számához viszonyítva hány százalékot tesznek ki, más kérdés s e tekintetben már nem Budapest áll első helyen. A legelső T.-karácsonyfalva ahol 100 lakosra 58 zsidó esik, ahol tehát többségben vannak. Azután Falu-

Szlatina következik, a hol a zsidóság százaléka 48, Munkácson 45, Sztrapkén 42, Tiszaujlakon 35, Máramaros-Szigeten 36, Nagyváradon 100 lakosra 25 zsidó jut, Budapesten pedig csak 23. Ha tovább is ezt a százalékot nézzük, azt látjuk, hogy azokban a községekben, amelyekben legalább 1000 zsidó lakik, legkevesebben Kiskun-Félegyházán, Fiumében, Brassóban és Kecskeméten vannak, ahol a lakosrának csak 3 percent-jét adják.

* **A hollygók világából.** Életünkben a halál óráját kivéve talán soha sem érezzük magunkat Istenhez annyira közel, mint a mikor csöndes este magányos helyről elmerengve bámuljuk a csillagok milliárdjait.

Annyira erőt vesz rajtunk az a vágy — és önkéntelenül csuszik ki ajkaink között — lelkünk visszhangja gyanánt az az óhajlás: Beh szeretnék abban a csillagos régióban kalandozni!

S míg bűvüktől lebilincselve lelkünk ott fenn bolyong közöttük, nem is gondolunk arra, mennyire lehetetlen — még ha külön alkotásuk volnánk is — még csak a legközelebb pislogó csillagokhoz is elérkeznünk.

Ha másodpercenként akkorát szök-nénk a legközelebbi csillagokhoz mint a mekkora távolság van a föld és a — hold között, egy esztendő sem volna elég, hogy elérjük — de még egy emberélet sem.

* **Ujabb expedíció az északi sarkra** Stokholmból jelentik: Az utazást, melynek célja az északi sark átkutatása, Perun és Bolivián át tervezik. Az expedíció december végén indul Liverpoolból és a Panamán át Molendonak tart és innen a Titicaca tavat érintve La Paz felé halad. Itt kezdődik meg a kutatás a Rió Madre és környéke melletti őserdőkben. Az expedíció idejét másfél évre tervezik. Költségeit mecénások fedezik.

* **Elveszett aranyóra.** Tegnap délelőtt Hoffer Elek vasuti mérnök neje Deák Ferenc-utcai lakásától a Kossuth-utcaig terjedő uton elvesztette aranyóráját, mely egy rövid két águ láncon volt. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha az órát a rendőrség bünygyi osztályához fölviszi, vagy esetleg a Deák Ferenc-utca 9. szám alatt beszolgáltatja.

* **Rövid hírek.** *Firnilián metropolita* tegnapelőtt délelőtt Úszkűbben megnált. *Teletikriptográf.* Ez a furesa név egy új találmány neve, amely lehetővé teszi, hogy a telefonon írásban is érintkezzenek az emberek; feltalálója Maccotti olasz mérnök. — *Meglincselt polgármester.* A Grác melletti Hermamisdorf község polgármestere az inségesek segélypénzet olyan részrehajlóan osztotta szét, hogy a lakosság felbőszült és polgármesterét agyonverte. — *Eletrevaló találmány.* Fodor Antal és Büky Aurél gépészmérnökök olyan postaszekrényt találtak fel, amelybe az ajánlott levelet beledobva, a feladó vevényt kap. — *Uj hidóriás.* New-York és Brovly-Wilhamsburg nevű városrésze közt a napokban új hidat avattak fel, amely 2736 méter hosszú és 36 méter széles, középső nyílása maga hosszabb, mint a budapesti eskütéri hid egészen. — *Mesterséges Stradnariások.* Egy amerikai mérnök azt tapasztalta, hogy a hegedűket a Röntgen sugarakkal mesterségesen meg lehet véníteni s ily módon rövid idő alatt mindenféle mesterhegedűt lehet csinálni.

LETZTER IOZSEF fényképészeti festészeti és fénykép nagytáji műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.

x **Ne határozzon** addig hogy mit vegyen karácsonyi ajándékot férfi ismerősének mi meg nem tekinti az *alföld legnagyobb tajték pipa metsző* üzletét a városházával szemben a Debrecen sör-sarnok mellett. Hol határozottan a legalkalmasabb ajándékokat talál férfiak részére.

x **Az előkelő férfi világ figyelmébe** ajánljuk *Fekete Jakab kalap és férfi divatárú különlegességeinek üzletét, főtér kistemplom mellett kifogástalan szabású férfingek. Nagy választék angol olasz és Pichler féle sport kalapokból valamint feltűnő szép nyakkendő ujdonságok olcsó szolid szabott árak.*

x **Karácsonyi díszek** nagy választékban. Csak saját gyártmányú cukorkák, habsütemények, mandulás karikák tea sütemények és piskóták kaphatók Riesz Lipót cukrásznál.

x **Kugler (Gerbaud)** cukorkák eredeti árakon és csomagolásban kaphatók László Albert és társa Hegedűs S. és Sándor I. könyvkereskedésében Debrecenben.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Abrányi Koruél temetése.

— dec. 23.

Az elhunyt nagy magyar zeneköltő holtteste tegnap reggel óta a kerepesi temető halottas házában volt a ravatalon.

A díszes ravatait a nagy halottas teremben állították föl délszaki virágok közé, a melyek között ezüstös karos gyertyatartókban viaszgyertyák égtek.

A feketébe borított falakat a halott címeres gyászjelentései ékesítették.

Koporsóját tömérdek koszoru borította, melyeket a kiterjedt család tagjai, a gyászoló rokonság, a zene- és dal-egyesületek, a jó barátok és tisztelők vittek ki a temetőbe.

Az elhunyt jeles férfit, Abrányi Kornélt a kiváló író és Emilt a kitűnő költőt igen sokan keresték fel, hogy részvétüket nyilvánítsák.

Abrányi Kornél temetése délután 3 órákor volt nagy részvét mellett.

SZINHÁZ.

Műsor.

Dec. 23. szerda: A nagy zás hóbortja vigjáték. B.

Dec. 24. esütörtök: Nincs előadás.

Dec. 25. péntek: d. u. Hófehérke, tündérmese — este A betyár kendője, népszínmű. C.

Dec. 26. szombat: d. u. A király házasság, vigjáték. este A vándorlegény, daljáték. „A”.

Dec. 27. vasárnap: d. u. Lotti ezredesei, énekes bohózat, este Ghetto, színmű. Előszór.

— (Műsorváltás. Karácsony első ünnepén este R. Réthy Laura betegsége miatt a Sárga csikó előadása elmarad.

E helyett A betyár kendője kerül színre.

— (A színiigazgató jelentése. Szerdán kerül színre Rosen Gyula 4 felvonásos vigjátéka a Nagyzás hóbortja a tegutóbbi szereposztással. Csütörtökön szünet lesz.

A karácsonyi ünnepek alatt hat előadás lesz színházunkban, pénteken délután a Hófehérke és a hét törpe című tündérmese kerül színre félhelyárakkal, este Abonyi népszínműve a Betyár kendője C bérletben. Szombaton délután Tóth Kálmán 3 felvonásos vigjátéka A király házasság kerül színre félhelyárakkal, este A vándorlegény című daljáték másodszer A bérletben. Vasárnap délután a Lotti ezredesei kerül színre félhelyárakkal, este pedig Heyermans 3 felvonásos drámájának lesz a premierje.

Az ünnepi előadásokra jegyek máltól kezdve előre válthatók.

TÁVIRATOK.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, dec. 22. A képviselőház pénzügyi bizottsága elfogadta az indemnitásról, a tisztviselők pótlékáról és a horvát egyezményről szóló javaslatokat.

Megint lovagias ügy.

Budapest, dec. 22. A képviselőház mai ülésén Szatmári Mór képviselő valami megjegyzést tett Pályi Edének a Magyar Szó szerkesztőjének ujság cikkeire. Ezért Pályi azonnal provokáltatta Szatmárit, a ki megnevezte segédeit.

Vonatok összeütközése.

Nagy Kosztolány, dec. 22. Az itteni állomáson két tehervonat hibás váltóállítás következtében teljes sebességgel összeütközött. A vasúti személyzet idejében leugrott és így emberéletben nem esett kár. A két gép és a két vonat legtöbb kocsija azonban teljesen összezúródott.

Gabona tözsde.

Budapest dec. 22. Buzakinálát mérsekelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett 22,000 métermázsa került forgalomba jól tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő borult.

Buza áprilisra	7.69—70
Rozs „	7.55—56
Zab „	6.57—58
Tengeri „	5.43—44
Repece augusztusra	11.70—80

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sajtóper egy nyírott ctkéért. A volt Debreceni Ellenőr a szatmári testvér-gyilkos Papp Béla bűnpörének tárgyalásakor egy cikket közölt melyet Papp Béla családja sértőnek talált s melyért sajtóper indított. A per során beigazolást nyert, hogy e cikk nem a szerkesztőség által íródott, hanem nyíródott. — Ennek folytán a kir. ítélőtábla Dr. Kardos Samu védelme alapján, hová az ügy semmiségi panasz révén került a nyírott cikk leadóját Szini Pétert, mint a Debreceni Ellenőr akkori munkatársát a btpártás 385 § 3 pontja alapján 60 kor. fő és 30 kor. mellékbüntetésre ítélte. A kir. tábla ítéletét azzal okolja meg, hogy Szini Péter mint munkatárs szerkesztői felelősségre nem vonható, másrészt mint szerző sem, mert a cikk nyírott volt s így a tábla elfogadta a védő azon érvelését, hogy eme körülmények

világos igazolói annak, hogy szándékos sértés a cikk leadásával nem történhetett.

Regénycsarnok.

A tejtestvér.

Negyedik rész.

(Folytatás.)

— Vitaline — szólalt meg Savinien elcsukló hangon. — Midőn önnek ma reggeli találkozásunk alkalmából kijelenttem, hogy mennyire szánom-bánom a bűnömöt, ön azt felelte nekem, hogy megbocsát azon feltétel alatt, hogy sohse fogom többé keresni az alkalmat, hogy viszontlássam. Bármily nehezemre esett ez a feltétel, talán beleegyeztem volna. De azok után, a miket Villemier dokortól megtudtam, nem engedelmesskedtem többé... Most tudom, hogy galád tettemnek mik voltak a következményei, hogy él a világon egy gyermek a mely az enyém. Én láttam azt a gyermeket, önhöz hasonlít. Midőn karjaimba szoritottam, önben szerettem őt és őt még jobban szerettem benne, mint ez előtt. Tudatában vagyok annak, hogy most új kötelességek várnak rám és hogy nem válthatom be adott ígéreteimet. Azért jöttem, hogy kérve kérjem: legyen a feleségem és segítsem, hogy felneveljem a gyermekünket... Vitaline ön, a ki gyermekkori barátom volt, engedje meg, hogy jóvátegyem a bűnömöt azzal, hogy őnt az enyémnek nevezhessem és hogy önnek szentelhessem egész életemet.

Mialatt Savinien így könyörgött, az abbé figyelmesen nézte a huga arcát. Aggódva vette észre a fiatal nő mély megilletődését, könnyes szemét, remegő ajkait és igatottságtól hullámozó kebelét. Érezte, hogy közel van ellág uláshoz, azért hát oly metsző szigorral szegezte rá tiszta kék szemének fagyos tekintetét, mintha a saját akaratát akarná neki szuggerálni. Ez az átható tekintet megzavarta Vitalinet.

(Folyt. köv.)

Telefon szám 335.

Nagy Lajos

Magánkutató, (privát detektív) okmányszerző és házasságközvetítő irodája

Debrecenben, Mester-u. 12.

Elfogad mindennemű megbízásokat, magánnyomozásokat és megfigyeléseket kétegyesébb természetű családi ügyekben is. Megszerez nagykorúsítási, örökbecfogadási, névmagyarosítási, nősülési stb. engedélyeket s házasságközvetítéseket a legnagyobb titoktartás mellett eszközöl.

Elvállja továbbá kereskedők és magán-soknak hitelezőkkel való kiegyeztetését, fizetési halasztások (Moratorium) kieszközölését körlevelek és mindennemű üzleti reklam nyomtatványok megcímzését és postai expedícióját.

HIVATALOS ORAK:

Reggel órától 8 — 12 óráig.
Délután 2 órától — este 8 óráig.

Leszállított árak.

Nagyarányu karácsonyi
**Női ruha kelme
vásárt.**

rendeztünk be és női divatszövetek, jó
mosó velezeket, francia batistákat
tetemesen leszállított áron
árusítunk el.

Remek, divatos szövet bluzok
Fél árban darabja 3 frt.
Mosó flanel bluzok

Darabja 95 kr.
Egy ruha 116 cm. széles női divat
szövet

1 frt 80 és 2 frt.
Egy ruha 75 cm. széles mosó velez
2 frt 24 kr.

Szabó Lajos Fiai
Debreczen.

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
É KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA**
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
HELLEKELVE VAN!

Most jelent meg! Most jelent meg!
20.000 példányban az
**Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakköz-
löny mint Országos Hirdetési kalauz.**

Ez a legelső „Vidéki Szőlő Borértékesítő Vállalat” olyan or-
szágos érdeklő havi értesítője, mely általános kereskedelmi állandó melléklet-
ben **díjmentesen pártolja a hazai ipart!**

— Az előfizetők ingyen hirdetnek! —

Magában foglalja az összes szőlő- és bortemelő közös árjegyzékét. Ismer-
teti az összes hazai szőlőoltvány telepeket. Elősegíti a magyar borkereskedést.
Egyharmad részben szakirodalommal, kétharmad részben hirdetésekkel foglal-
kozik úgy azonban, hogy elméleti részében is gyakorlati tanácsokkal szolgál az
olvasónak. És mégis egyes szám ára helyben 30., vidéken 50 fillér, mely ösz-
szeg postabélyegeken is beküldhető.

Hirdetőknek :
(Kínálat.)

Egész évre . . . . . 24 korona.
Fél évre . . . . . 12 korona.
Negyed évre . . . . . 6 korona.

Ezért kapja az előfizető úgy a Szőlő-
szeti és Borászati Szakközlönyt mint
az „Országos hirdetési kalauzt.” A
kishirdetések rovataiban tetszés szerinti
időben 4 (négy) ingyen hirdetést tehet
közzé.

Olvasóknak :
(Kereslet.)

Egész évre . . . . . 4 korona.
Fél évre . . . . . 2 korona.
Negyed évre . . . . . 1 korona.

Ezért jár a „Szakközlöny” és az „Or-
szágos hirdetési kalauz” és minden
éves előfizető tetszése szerinti idő-
közökben 1—9 oldalon 4 (négy), fél
éves előfizető 2 (kettő) ingyen hi-
rdetést tehet közzé.

Az előfizetőknél jogukban áll az „Országos hirdetési kalauz”, „Szőlészeti
és borászati” vagy „Általános kereskedelmi” rovataiban a meghatározott terület-
nél nagyobbat is elfoglalni, mely esetben a csekély különbözeti összeg ráfizetendő.

Községi és körjegyzők, lelkesek és néptanítók az előfizetési árak felét fizetik.
Minden 10 (tíz) egész éves előfizetőt gyűjtő tiszteletpéldányban vagy kivá-
natra készpénzajalékban részesül.

Az ország legjelesebb szakirói dolgoznak szakközlönyünkbe. Munkatársak,
tudósítók és hirdetési felvételi irodánk minden borvidéken és jelentékenyebb
városban feltalálható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **S z é k e l y h i d o n** (Bihar-megye).

Felelős szerkesztő:
CZIRJÁK KÁROLY
szőlőbirtokos.

Kiadó laptulajdonosok:
CZIRJÁK és TÁRSAI.

Főszerkesztő:
DEÁK ANDOR,
kir. szőlészeti és borászati
felügyelő.

Értesítjük a mélyen tisztelt bál kedvelő hölgyeket,

hogy a farsangi idényre disztinvált izléssel állítottuk össze a báli toaletteket.

Egyszersmint bátrak vagyunk megemlíteni néhány cikket, az idény báli ujdonságaiból, melyeket kézséggel
mutatunk be az érdeklődő hölgyeknek, (vevés nem kötelező).

Különösen ajánhatjuk :

bársony Mouslinjainkat, amelyek válogatott színekben, s egyes toalettekben
vannak össze gyűjtve, úgy leányoknak mint a mamák részére, ezek az idény
estéjének csaknem kizárólagos dísz, puhán igazán simul a selyem alapra, s
minden ízében egy disztinvált eleganciát vall. Továbbá ajánhatjuk a követ-
kezőket (első bálra) selyem Molt vagy crepp de-Chinét avagy Cristáli selyem
Mooslint Chiné Mousline, „üveg festészet” Pettyes selyem Crepp de-Chinét
Armüre selyem és Pannékat, a felsorolt cikkekben a legmodernebb színekben
ajánhatjuk, **aubergíne** színt, (amely Chiné mintázatt, de azonban lilás
rózsa szín), arany csipkét, gipür, girlandokat és pezsgó színű nagy pasztil-
lákat, ajánhatunk diszekre.

Lovász és Ladányi,

Divatruhaza,

DEBRECEN, Piac u. 7. Bika Szálloda közelébe.

Belépési felhívás

A Korona Takarékos és Hitelszövetkezet

1904. év január hó 1-én kezdődő IV. évtársulatába.

orona Takarékos és Hitelszövetkezet üzleti tevékenysége a kötelező heti betétekre és az így befolyt összegekre tagjainál olcsó kamattal melletti elhelyezendő kölcsönökre terjed ki.

Egy törzsbetét ára 1 korona,

melyre az alapszabályok értelmében 260 korona kölcsönkapható. Ennek megfelelőleg a hány korona a heti befizetés, annyszor 260 korona kölcsön igényelhető.

Az évtársulat 5 évre

alakítottak, melynek leteltével a befizetett összeg a haszoneredményrel együtt, mely az eddigiek szerint 6 százaléknak felel meg a tagok betétei arányában felosztatik.

Kölcsöneinket a kölcsön tartamára egyszerűen s mindenkorra lárandó bélégmentes kötelezvényekre adjuk. Kölcsöneink tehát a váltó kölcsönöknél annyiban előnyösebbek hogy az adós bélyegköltését takarít meg, továbbá, hogy nem kell kezesit 3 vagy 4 havonként megújuló aláírásokkal terhelni.

Kölcsönök adatainak:

1. A befizetett összeg kilenczted részéig.
2. Egy vagy több elfogadható készfizető kezés jóállása mellett, még azon esetben is ha azok nem szövetkezeti tagok.
3. Jelzálog kölcsönök ingatlanokra leendő bekebelezés mellett.
4. Biztosítékul elfogadható értékekre.

A kölcsön kérelmek leggyorsabban elintéztetnek. A szövetkezetnek 3 évi fennállása után 2334 tagja van, kik heti 10,122 korona betéttel 839,311 koronát gyűjtöttek össze,

Kihelyezett kölcsöneink összege 1,288,595 koronára rug.

Uj betéti könyvecskék a szövetkezet hivatalos helyiségében Piac u. 6.sz. (Dr. Kolaféle ház) válthatók, hol is mindennemű felvilágosítások készséggel megadatnak.

Az igazgatóság nevében:

Dr. Kenézy Gyula,
elnök

Ifj. Schwarz Vilmos,
ügyvezető igazgató.

Frisch-fele

szabadalmazott alsónadrágok

Debrecen és vidékére kizárólag

FEKETE JAKAB

férfi divat kalap és fehérnemű üzletében, Debrecen, főtér.

MIHALOVITS-féle

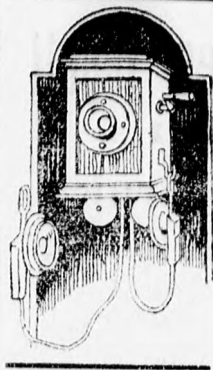
Harmat-Crème

Arccszépsítő kenőcs.

- A Harmat-Crème a legjobb arccszépsítő a készben álló kenőcs, mely üdvré, puháva, fehérre teszi az arcz bőrt.
  - A Harmat-Crème szén olajat, sem higanyt sem tartalmaz a teljesen ártalmatlan hatású.
  - A Harmat-Crème nappal is használható, szafátán nem szárad a bőrt jól állja.
  - A Harmat-Crème nem teszi fényessé az arczot s fehéríti a bőrt.
  - A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s miteszerek (bőr-akné) simulasztására, napégette s szélkifújás arcznál, s kéznél.
  - A Harmat-Crème teljesen színtalan, habszerű, jóillatú arccszépsítő, mely egy tégelynek ára egy korona.
  - A Harmat-Crème, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.
- Raktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.

Szakszerű munka, mégis a legolcsóbb

Telefon szám 168.

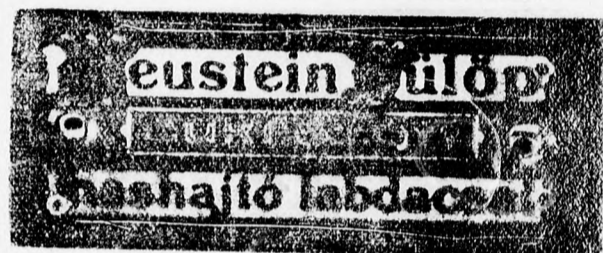
Villamos házi csengők, telefonok, villámhárítók, betörés elleni vészjelzők és egyéb berendezések, javítások vagy bármilyen komplikált mechanikai, physikai és elektrotechnikai szerkezetű eszközöket kizárólag

Földváry L.

debr. első elektro-mechanikus készítő legtartósabban

Kossuth-utca 1. sz., az udvarban.

Kivánatra számtalan előismerő levéllel szolgálhatok, mely üzletem szoliditását tanuskodik új berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi jóállás, villamos felszerelések és villamos zseblámpák gyári raktára.

melyek évek óta a legjobb eredménnyel használtatván és a legkiválóbb orvosok által mint

gyengéden hashajtó, feloldó szer

ajánlatnak, az emésztést nem akadályozzák, teljesen ártalmatlanok, cukrozott alakjuk végett a gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pillulat tartalmazó doboz 30 fillér egy tekercs, mely 8 dobozt tehát 120 pillulat tartalmaz csak 2 korona e. 2.45 korona összeg előzetes, beküldése esetén egy tekercs bérmentesen küldetik.

Kérjük NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó labdacsevit.

Valódi csak ha minden doboz hátsó oldala a törvényileg bejegyzett „Heli Leopold” védjegyünkkel, vörös-fekete nyomtatással van ellátva. Védjegyzett dobozaink, utalványaink és csomagolásaink a „Philip Neustein Apotheke” aláírást kell tartalmazniuk.

Raktárak Debreczenben: Balázs Ö. Füleky P. Mihailovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B.

NEUSTEIN FÜLÖP gyógyszerháza
a „Szt Lipóthoz” Wien, I. Bez., Plankengasse 6.

Karácsonyi ajándékok.

Legpompásabb

ajándéka

világhírű

Mascagni-társulat

Ingyen

hangverseny!

beszélőgépe a grammofon.

Gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt pompás, olcsó ajándék. Hasznos, szórakoztató, mulattató. Kivánatra háznál is bemutatjuk.

Remek kivitelű képek modern keretekben. Igen csekély havi részletfizetésre kaphatók.

„Kazinczy” Könyvkereskedő Részv.-társaság

Debreczen, József kir. herceg-utca 8

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Üzlet áthelyezés végett

rendkívül

leszállított árak!

Kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, gallérok, kezeloők, harisnyák, zsebkendők, esőernyők, pénz-, szivar-, cigaretta- és dohánytárcák, zsebkések, ollók, gyermekjátékok, gyermekkoscsik, ajándéktárgyak stb. — Téli sapkák, trikóingek, trikónadrágok **hatalman olcsó árban.**

Niklós és Markbreit
bazár, Frohner-szálloda mellett.

Az üzlethelyiség kiadó!

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagy raktára.

Karácsonyi és Újévi

hasznos

ajándéktárgyakat

üveg, porcellán, majolika, china-ezüst és bronz különlegességeket, valamint mindezen szakmába végző cikkeket a legnagyobb választékban, a legjutányosabb árak mellett ajánl!

Kaszanyizky Endre.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesíttetnek.

Arjegyzék kívánatra bérmentve

Vendéglő és kávéházi felszerelések

Épület és portale üvegezési vállalat.

Képek-elek minden nagyságban egyszerűtől a legdisezesebbig.

Elődöm Szent-Királyi Tivadar urtól

átvett nagyválasztékban

összes gyermekjátékokat, babákat minden elfogadható áron elárusítom

Egyszersmind felhívom a n. é. közönség b. figyelmét ujonnan érkezett

● **műtpar, bőraru s férfi** ●
● **divat áru ujdonságokkal** ●
dusan felszerelt nagy raktáramra.

BORSOS KATA

műipararu kereskedő Debrecenben.

LUSZTIG és BÀN

FÜSZER-, LISZT- és GYARMATARU KERESKEDÉSE

DEBRECEN, SIMONFFY-UTCA 2. SZÁM.

Ajánlja, dusan felszerelt raktárát, mindenremü fűszer- és csemege-árakban a legelőnyösebb árak mellett.

Kivonat árjegyzékünkéből.

1 kg. teasütemény 80 kr.	1 kg. Santos kávé frt. 1.—kr.	1 kg. Mazsola másodrend. 50 kr.	1 kg. törmelék csokoládé 1 frt.
	1 " Különleges kávé 1.30 "	1 " " elsőrendü . 60 "	
	1 " Oriás kávé . . 1.40 "	1 " " aranysárga 72 "	
	1 " Cuba kávé . . 1.60 "	1 " " kivál. nagysz. 80 "	
	1 " " finom 2.— "	1 " Mandula bari . . 1.20 "	
	1 " " különleges 2.20 "	1 " Molfetta . 1.40 "	
	1 " Gyöngy kávéközf. 1.30 "	1 " Kézzel válog. Avola 1.60 "	
	1 " " finom. 1.60 "	1 " Kék mák . . . . 34 "	
	1 " " legfin. 2.— "	1 " Törmelék csokoládé 1.— "	
	1 " Arany Jáva . . 1.60 "	1 " Teasütemény . . 80— "	
	1 " Moca . . . . 1.60 "		
		Teák dekája 4—12 krajczár.	

Déli gyümölcsök, tisztán kezelt egész és törött fűszerek, főzelékek, a legolcsóbb árakon.

Na penta friss pörkölt kávé.

Nagyváradai élesztő gyár főraktára.

Több rendbeli érmekkel kitüntetve!

Alapítottatott 1875. évben.

Egyedüli butorgyár Debrecenben.

SCHVÁRCZ VILMOS

cs. és kir. udvari butorgyáros és a legújabb szabadalmazott asztalok gyártója.

Üzlethelyiség: Piac-u. 71.

Gyártótelep: Szálka-u. 5.

Teljes lakberendezések állandó kiállításon. — Egyszerű, de kitünő minőségű, saját készítményü butorok, a

legfényesebb kivitelig, legolcsóbb árban.

Költségvetések, rajzok, mintákkal készséggel, díjmentesen szolgálók.

Öfelsége a király részéről. A legmagasabb szóbeli dicsérettel kitüntetve az 1896 évi ezredéves kiállításon.

SCHMIDT S.

ZONGORA HANGSZER és ZENEMŰ RAKTÁR

DEBRECEN.

Ajánlja dusan felszerelt

Zongora, hangszer és zenemű-raktárát **karácsony és újévre.**

Zongorák, pianinók és cimbalmok bérbe kaphatók.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK.

Ifjúsági iratok és képeskönyvek

Diszművek nagyválasztéka**LASZLÓ ALBERT és TÁRSA**

HEGEDÜS S. és SANDOR I.

könyv- és papírkereskedésében

DEBRECENBEN.

Levélpapír különlegességek, Képes árjegyzék ingyen. Festékdobozok.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debrecen, kistemplombazár.

Ujonnán átalakított divataruház.

Nagy Karácsonyi**vásár.****Leszállított árak.**

Szövetek, o o o barkendek,

flanelek, o Mosó bársonyok.

! SZŐLŐOLTÁSOK !Ripária portális. Lugasnak való cse-
mege fajok! Kitünő minőségű érmelléki borok**Czirják Károly** SZÉKELYHID
(Biharmegye.)**Dávid Zoltán**

Rákóczi- és Eötvös-u. sarkán.

Ajánlja:

kitünő nemes fajú erdélyi al-
máit u. m.: Kalvil, Batul, Bőr-
kormos, Muskotályravel, Török
Bálint, kilogrammonként 30,
25, 20 és 16 krért.Csurgatott akácmező 1 kilogramm
60 kr.5 kilogramm vételnél 56 krj.
Czukortorma, kitünő minőségű,
I-ső rendű 1 kilogramm 28,
II-od rendű 24 krajcár.**PRELOVSZKY ANDRÁS**elsőrangú katonai és polgári szabó-üzlete, bel- és külföldi szövetek,
≡ valamint hadi felszerelési cikkek nagyválasztéku raktára. ≡**DEBRECEN, Kossuth-utca 4-ik szám alatt.**Elvállal a legújabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielégítő
katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint
magyar-, disz- és viselő ruhákat, papi reverendákat, palástokat és
fővegeket stb. a legjutányosabb árak mellett készítek. Gyászöltö-
nyöket, valamint vidéki megrendeléseket 24 óra alatt elkészít.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egy éves önkéntesek

a legelegánsabban, szabály szerint, kiváló olesó árban felszerel-
tetnek. Az anyag jó minőségéért, valamint előírás szerinti elké-
szítéseért felelősséget vállalok.Legújabb angol és francia divatu öltönyök, vasuti egyenruhák, hadi felszerelések,
magyar diszruhák a legfinomabb kivitelben.

≡ Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgállok. ≡

A farsangra
raktárra érkeztek
Divatos Farsangi Szövetek.

Remek kivitelű
francia selyem Batistok,
legujabb
virágos Tüllök,
Delainek,
Áttört, selymes L y o n a i s,
Allandó nagy választék
menyasszonyi
ruhaselymekből
Fátyolok és koszorúkból
Szabó Lajos
fiai czégnél
Debrecen, Rózsa-utca.

Csillogó és ragyogó karácsonyi díszek.

Olcsó szabott árak.

Mentze Henrik ujdonságok áruháza
Piac és Szt.-Anna-u. sarkán

A legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás

Karácsonyi- és újévi ajándékok

beszerzésére. Gyermekekjátékoknak és a műiparnak legutolsó célszerű ujdonságai itt vannak felhalmozva, melyek a legolcsóbb szabott árak mellett állanak a n. é. vevőközönség rendelkezésére.

Játékok : valódi francia babák, babaágyak, szobák, konyhák, konyha felszerelési edények, lovak, puskák, kardok, trombiták, különféle hangszerek és automatikus alakok, katonák, vasutak, laterna-magikák, mindenféle Fröbel és társasjátékok, Ping-Pang

Háztartási cikkek : amerikai husvágók, reszelők, kávédarálók, konyhakések, tálcák és aufsatzok, cukortartók, cognac-készletek, konyhamérlegek, gyors- és teafőzők.

Eredeti orosz- és chinai teák főraktára.

Műiparáruk : pénz, szivar és cigarette-tárcák, kézibőrtartók, falidiszek és etagerek, fénykép keretek, tükrök, fésűk, kefék, illatszerek és mindenféle toilett cikkek.

Csillogó és ragyogó karácsonyi díszek.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Felhívás

a Debreceni Kölcsönös-Segélyező-Egylet

mint korlátolt felelősséggel alakult szövetkezet, alapszabályai értelmében

1904. január 1-én nyitja meg a **XXI-ik évtársulatot.**

A szövetkezet célja, hogy tagjainak olcsó és heti befizetésekkel könnyen törleszthető kölcsönöket nyújtson, továbbá hogy apró kötelező betétekkel a takarékoságra még a szegényebbnek is alkalmat szolgáltatasson.

Egyletünknek jelenleg 8000 tagja van, akik 12.000 betéti könyvecskével 75.000 törzsbetétet fizetnek. **Törzsbetét tőkénk 5 millió koronát tesz, melyet tagjainknál kölcsönökben helyeztünk el.**

Minden belépő aláírásával kötelezi magát, hogy a jegyzett törzsbetéteket hetenként, vagy előre több hétre pontosan befizeti.

Egy törzsbetét 40 fillér (20 kr.) heti befizetésre kötelez.

Egy-egy évtársulat 6 évre alakul, melynek leteltével az évtársulat felszámol és minden tag befizetett összegén kívül a hat évi haszoneredményből törzsbetéteinek arányában reá eső részét megkapja és így az élvezett kölcsön után fizetett kamatainak nagy része is visszatérül. — A felszámolásnál mutatkozott haszoneredmény mindenkor **a befizetett összeg 6% kamatos-kamatjának felel meg.**

A szövetkezet egyenlő jogú tagja az is, aki egy vagy több üzletrész fizetésre kötelezi magát. Egy üzletrész értéke 120 korona, mely havonként 5 koronás vagy tetszés szerinti nagyobb részletekben befizethető.

Üzletrész váltható minden hó 5-ig és minden év december haváig felmondható.

A haszoneredmény az üzletrészek fizetése arányában minden évben a közgyűlés után kifizetik. Kölcsönök üzletrészek alapján is adatnak.

Minden tag a belépéskor, minden egyes törzsbetét vagy üzletrész után egyszersmindenkorra 40 fillér (20 kr.) beiratási díjat fizet, mely a tartalekok gyarapítására fordítatik. A veszteségi és segélyalapok összege már 110.000 koronát tesz.

Elsőrendű bekebelezések mellett a kölcsönök 12 évi visszafizetésre is adatnak. — Ily esetekben 2 korona betét után 1400 korona kölcsön adható.

Az első hat év után a törzsbetét elszámoltatik, úgy, hogy a második hat évben csak a fennmaradó összeg után fizetendő a kamat.

Kivánatra a kamatok január hó 1-től heti részletekben is befizethetők. Ily esetekben a kamat és heti részlet együtt fizethető.

Akik ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, kéretnek, hogy ezen kívánságukat szövetkezetünk helyiségében mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Debrecen, 1903. november hóban.

Fenyéry Zádor Lajos,
elnök.

Dr. Szántó Sámuel,
igazgató.

Uj betét könyvecskéké válthatók az egylet helyiségében,
(Zádor Lajos házában, **Kossuth-utca 11-ik szám** udvari keresztépülete, első emeletén.)

Heti befizetések a jövő évre már most elfogadtatnak.